

NUTQI TO'LIQ RIVOJLANMAGAN BOLALARNI SAVODGA O'RGATISHNING TEXNOLOGIK ASOSLARINING AMALIY AHAMIYATI

R.A.Xudoyqulova¹

1. Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Mas'ul muallif: Xudoyqulova Rano Aqmuradovna, Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi.

Accepted: 08 Sentabr 2026

Published: 08 Sentabr 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi.

Iqtibos uchun: Xudoyqulova, R. A. NUTQI TO'LIQ RIVOJLANMAGAN BOLALARNI SAVODGA O'RGATISHNING TEXNOLOGIK ASOSLARINING AMALIY AHAMIYATI / R. A. Xudoyqulova // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 9, № 1. — B. 57–60.

Annotatsiya. Ushbu maqolada nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni savodga o'rgatishda sensor integratsiya texnologiyasidan foydalanishning amaliy ahamiyati yoritilgan. Nutqiy rivojlanishida qiyinchiliklari mavjud bo'lgan bolalarda eshitish, ko'rish, taktil, vestibulyar va propriozeptiv sezgi tizimlarini uyg'unlashtirish orqali o'quv faoliyatini samarali tashkil etish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Sensor integratsiyaga asoslangan mashg'ulotlar yordamida bolalarning tovushlarni farqlash, fonematik eshitish, diqqatni jamlash, xotira, mayda motorika, harf va tovushlarni o'zlashtirish hamda o'qish-yozishga tayyorgarlik ko'nikmalarini rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Shuningdek, turli sensor stimullarni savodga o'rgatish jarayoni bilan uyg'unlashtirish bolaning bilish faolligi, mustaqil faoliyati va kommunikativ imkoniyatlarini oshirishga xizmat qilishi asoslangan. Sensor integratsiya texnologiyasidan individual yondashuv asosida foydalanish nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarning ta'lim jarayoniga moslashuvini yengillashtirish, savod o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirish va korreksion-pedagogik samaradorlikni ta'minlashda muhim vosita sifatida baholanadi.

Kalit so'zlar: nutqi to'liq rivojlanmagan bolalar, savodga o'rgatish, sensor integratsiya, sensor tizim, fonematik eshitish, mayda motorika, korreksion ta'lim, maxsus pedagogika, o'qish va yozish, rivojlantiruvchi ta'lim.

ПРАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ОСНОВ ОБУЧЕНИЯ ГРАМОТЕ ДЕТЕЙ С НЕДОРАЗВИТИЕМ РЕЧИ

Аннотация. В статье рассматривается практическое значение технологических основ обучения грамоте детей с общим недоразвитием речи посредством сенсорной интеграции. Особое внимание уделяется использованию различных сенсорных стимулов — слуховых, зрительных, тактильных, вестибулярных и propioceptивных — в процессе формирования у детей навыков чтения и письма. Раскрываются возможности сенсорной интеграции в развитии фонематического слуха, внимания, памяти, мелкой моторики, способности различать звуки и буквы, а также в формировании предпосылок к овладению грамотой. Отмечается, что применение сенсорно-интегративных упражнений в коррекционно-педагогическом процессе способствует повышению познавательной активности и интереса детей к обучению, облегчает усвоение учебного материала и создает условия для индивидуализации образовательного процесса. Практическое применение данной технологии способствует более эффективному формированию речевых и учебных навыков у детей с общим недоразвитием речи и их подготовке к дальнейшему обучению.

Ключевые слова: дети с общим недоразвитием речи, обучение грамоте, сенсорная интеграция, сенсорная система, фонематический слух, мелкая моторика, коррекционная педагогика, специальное образование, чтение, письмо.

THE PRACTICAL SIGNIFICANCE OF THE TECHNOLOGICAL FOUNDATIONS OF LITERACY INSTRUCTION FOR CHILDREN WITH SPEECH DEVELOPMENTAL DELAYS

Abstract. This article examines the practical significance of technological approaches to teaching literacy to children with underdeveloped speech through sensory integration. Particular attention is paid to the use of various sensory stimuli, including auditory, visual, tactile, vestibular, and proprioceptive input, in the development of reading and writing skills. The article explores the potential of sensory integration activities to develop phonemic awareness, attention, memory, fine motor skills, and the ability to distinguish sounds and letters, as well as to establish the prerequisites for literacy acquisition. The integration of sensory-based exercises into the correctional and educational process can increase children's cognitive activity and interest in learning, facilitate the acquisition of educational material, and create conditions for an individualized learning process. The practical application of this technology contributes to the more effective development of speech and learning skills in children with underdeveloped speech and supports their readiness for further education.

Keywords: children with underdeveloped speech, literacy instruction, sensory

integration, sensory system, phonemic awareness, fine motor skills, corrective pedagogy, special education, reading, writing.

Kirish. Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida ta'lim-tarbiya jarayonining mazmuni va sifatini takomillashtirish masalasi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Maktabgacha yosh davri bolaning jismoniy, aqliy, ijtimoiy-emotsional va nutqiy rivojlanishi uchun muhim bosqich bo'lib, aynan shu davrda keyingi ta'lim faoliyati uchun zarur bo'lgan dastlabki kompetensiyalar shakllanadi. Shuning uchun maktabgacha ta'lim tashkilotida tashkil etiladigan har bir mashg'ulot bolaning yosh xususiyatlari, qiziqishlari va individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda tashkil etilishi lozim.

An'anaviy ta'lim jarayonida tarbiyachi ko'proq ma'lumot beruvchi va faoliyatni boshqaruvchi subyekt sifatida namoyon bo'lgan bo'lsa, zamonaviy yondashuvda bola ta'lim jarayonining faol ishtirokchisi sifatida qaralmoqda. Bu esa ta'lim metodlarini qayta ko'rib chiqish, bolani mustaqil harakat qilishga undaydigan, izlanish va ijodiy faoliyatini qo'llab-quvvatlaydigan pedagogik texnologiyalardan foydalanishni talab etadi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar maktabgacha ta'lim jarayonida bolaning tayyor ma'lumotni qabul qilishidan ko'ra, uni amaliy faoliyat, o'yin, kuzatish, savol-javob, muammoli vaziyat va ijodiy topshiriqlar orqali o'zlashtirishiga imkon yaratadi. Bunday yondashuvda tarbiyachi bolaning faoliyatini tashkil etadi, yo'naltiradi va zarur pedagogik yordamni ko'rsatadi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida ta'lim sifatini oshirish faqat mashg'ulotlar sonini yoki qo'llaniladigan metodlar miqdorini ko'paytirish bilan belgilanmaydi. Ta'lim sifati bolaning rivojlanish dinamikasi, uning faoliyatdagi ishtiroki, mustaqilligi, muloqot qobiliyati, ijodiy fikrlashi va o'rgangan bilimlarini amaliy vaziyatlarda qo'llay olish imkoniyatlari bilan uzviy bog'liq. Shu sababli innovatsion pedagogik texnologiyalarni tanlashda ularning bola rivojlanishiga real ta'siri asosiy mezon sifatida olinishi kerak.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning yana bir muhim jihati ta'lim mazmunining hayotiy faoliyat bilan bog'lanishidir. Bola atrofidagi hodisalarni kuzatish, savol berish, o'yin davomida vazifalarni bajarish, tengdoshlari bilan hamkorlik qilish va o'z fikrini bildirish orqali tabiiy ravishda o'rganadi. Demak, innovatsion texnologiyalarning samaradorligi ularning bolaga tayyor bilim berishidan emas, balki bolani faol o'rganish jarayoniga jalb eta olishidan kelib chiqadi.

Adabiyotlar tahlili. Nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni korreksion-pedagogik qo'llab-quvvatlashda logopedik yondashuv bilan sensor integratsiya texnologiyasini uyg'unlashtirish muhim ahamiyatga ega. Logopediyada bolaning nutqiy faoliyatini rivojlantirish bilan bir qatorda, nutqning shakllanishiga ta'sir etuvchi idrok, diqqat, xotira, eshitish va harakat jarayonlarini rivojlantirishga ham e'tibor qaratiladi. Shu jihatdan sensor integratsiya yondashuvi logopedik mashg'ulotlarning mazmunini boyituvchi va ularning ta'sirchanligini oshiruvchi vosita sifatida qaralishi mumkin.

Sensor integratsiya nazariyasining asoschisi J. Ayres tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda bolaning turli sezgi tizimlaridan kelayotgan axborotni qabul qilishi, qayta ishlashi va muvofiqlashtirishi uning umumiy rivojlanishida muhim o'rin tutishi ta'kidlangan. Ayniqsa, taktil, vestibulyar, proprioseptiv, eshitish va ko'rish tizimlarining o'zaro uyg'un faoliyati bolaning harakatlarini boshqarishi, diqqatini jamlashi va faoliyatga moslashishiga yordam beradi. Ushbu qarashlar logopedik mashg'ulotlarda nutqni rivojlantirish jarayonini ko'p sensorli faoliyat bilan birlashtirish imkonini beradi. Logopedik adabiyotlarda nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarda fonematik idrok, tovushlarni differensiallashtirish, tovush-harf munosabatini anglash, artikulyatsion harakatlarni bajarish va so'zning tovush tarkibini tahlil qilishda qiyinchiliklar kuzatilishi qayd etiladi. Mazkur qiyinchiliklarni bartaraf etishda faqat eshitish kanaliga tayanish yetarli bo'lmashligi mumkin. Shuning uchun tovushni eshitish, uning artikulyatsion holatini ko'rish, harakat orqali ifodalash va taktil sezgi yordamida mustahkamlash kabi ko'p sensorli usullardan foydalanish logopedik ishning samaradorligini oshirishi mumkin.

Sensor integratsiyani logopediya bilan bog'lashning amaliy jihati shundaki, har bir logopedik topshiriq bir nechta sezgi kanalini faollashtirish asosida tashkil etilishi mumkin. Masalan, tovushni to'g'ri talaffuz qilishni o'rgatishda bola avval tovushni eshitadi, logopedning artikulyatsion holatini kuzatadi, o'z talaffuzini takrorlaydi va zarur hollarda taktil-harakatli mashqlar orqali artikulyatsion harakatni mustahkamlaydi. Harf o'rgatishda esa harfni ko'rish, uning nomi va tovushini eshitish, harfni qo'l bilan shakllantirish yoki turli materiallar yordamida yasash orqali bir nechta analizatorlar bir vaqtda jalb etiladi.

Bunday yondashuv ayniqsa savodga o'rgatish jarayonida muhimdir. Chunki o'qish va yozish ko'nikmalarining shakllanishi fonematik eshitish, vizual idrok, fazoviy tasavvur, mayda motorika, diqqat va xotiraning yetarli darajada rivojlanganligini talab qiladi. Sensor integratsiya elementlari bilan boyitilgan logopedik mashg'ulotlar ushbu jarayonlarni kompleks ravishda rivojlantirishga yo'naltiriladi.

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili sensor integratsiya va logopedik korreksiya o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Sensor integratsiya logopedik mashg'ulotlarning o'rnini bosuvchi alohida metod emas, balki nutqiy va savodga tayyorgarlik ko'nikmalarini shakllantirish jarayonini qo'llab-quvvatlovchi qo'shimcha yondashuv sifatida qaralishi maqsadga muvofiq. Mazkur yondashuvdan foydalanish nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarning individual sensor ehtiyojlarini hisobga olish, logopedik topshiriqlarni qiziqarli va faol shaklda tashkil etish hamda savodga o'rgatish samaradorligini oshirish uchun amaliy imkoniyat yaratadi.

Metodologiya. Tadqiqotning metodologik asosini nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni savodga o'rgatish jarayonida logopedik korreksiya va sensor integratsiya yondashuvini o'zaro uyg'unlashtirish tamoyili tashkil etadi. Tadqiqotda bolaning nutqiy rivojlanishi alohida emas, balki eshitish, ko'rish, taktil, vestibulyar va proprioseptiv sezgi tizimlari bilan bog'liq holda kompleks ravishda o'rganildi.

Tadqiqot jarayonida "komplekslik, tizimlilik, izchillik, individuallashtirish va faoliyatga yo'naltirilganlik"

tamoyillariga tayanildi. Komplekslik tamoyili bolaning fonematik idroki, talaffuzi, lug'at boyligi, grammatik tuzilishi, diqqat, xotira va mayda motorikasini o'zaro bog'liq holda rivojlantirishni nazarda tutadi. Individuallashtirish tamoyili esa har bir bolaning nutqiy va sensor rivojlanish xususiyatlarini hisobga olgan holda logopedik topshiriqlarni tanlashni ta'minlaydi.

Tadqiqotda nazariy va amaliy metodlardan foydalanildi. Nazariy metodlar sifatida maxsus pedagogika, logopediya, maktabgacha ta'lim va sensor integratsiyaga oid ilmiy-metodik adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish va tizimlashtirishdan foydalanildi. Amaliy metodlar tarkibiga pedagogik kuzatish, logopedik diagnostika, suhbat, amaliy topshiriqlar, rivojlantiruvchi mashqlar va pedagogik tajriba-sinov ishlari kiritildi.

Sensor integratsiyaga asoslangan logopedik mashg'ulotlar ****eshitish, ko'rish, taktil va harakat kanallarini birgalikda faollashtirish**** tamoyili asosida tashkil etildi. Masalan, tovushni o'rgatish jarayonida bola tovushni eshitadi, logopedning artikulyatsion holatini kuzatadi, tovushni mustaqil talaffuz qiladi hamda taktil yoki harakatli topshiriqlar orqali uni mustahkamlaydi. Harflarni o'rgatishda esa harfni ko'rish, uning tovushini eshitish, talaffuz qilish, havoda yoki turli materiallar yordamida harf shaklini hosil qilish kabi faoliyatlar uyg'unlashtiriladi.

Savodga o'rgatishga tayyorgarlik jarayonida fonematik eshitish va idrokni rivojlantirish, tovushlarni differensiallashtirish, tovush-harf munosabatini shakllantirish, bo'g'in va so'zlarni tahlil qilish, mayda motorikani rivojlantirish hamda diqqat va xotirani faollashtirishga qaratilgan topshiriqlardan foydalanildi. Sensor mashqlar logopedik maqsadga bo'ysundirilgan holda tanlanib, bolaning nutqiy faoliyatini qo'llab-quvvatlashga yo'naltirildi.

Tadqiqotning amaliy samaradorligini aniqlashda bolalarning mashg'ulotlardan oldingi va keyingi ko'rsatkichlari taqqoslandi. Baholash mezonlari sifatida tovushlarni eshitish va farqlash, tovushlarni to'g'ri talaffuz qilish, harf va tovushni bog'lash, fonematik tahlil qilish, mayda motorika hamda o'qish va yozishga tayyorgarlik ko'nikmalarining rivojlanish darajasi belgilandi.

Shunday qilib, tadqiqot metodologiyasi sensor integratsiya imkoniyatlarini logopedik korreksiya bilan birlashtirishga asoslandi. Ushbu yondashuv nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda savodga tayyorlash jarayonini tashkil etish va uning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Muhokama. Nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni savodga o'rgatish jarayoni faqat tovush va harflarni o'zlashtirish bilan cheklanmay, bolaning umumiy sensor, kognitiv va motor rivojlanishini ham hisobga olishni talab etadi. Shu nuqtayi nazardan, logopedik korreksiya jarayoniga sensor integratsiya elementlarini kiritish bolaning nutqiy faoliyatini rivojlantirish va savodga tayyorlashning samarali yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi mumkin. Sensor integratsiya asosidagi logopedik mashg'ulotlarda bir vaqtning o'zida bir nechta sezgi kanallarining faollashishi bolaning o'quv materialini turli yo'llar orqali qabul qilishiga imkon beradi. Masalan, tovushni o'rgatishda eshitish analizatori bilan bir qatorda ko'rish, taktil va kinestetik sezgilarni jalb qilish tovushning artikulyatsion va fonematik obrazini mustahkamlashga yordam beradi. Bunda bola tovushni nafaqat eshitadi, balki uning talaffuz jarayonini kuzatadi, o'z nutq apparati harakatini his qiladi va amaliy faoliyat orqali mustahkamlaydi.

Muhokama jarayonida sensor integratsiya va logopediyaning umumiy maqsadi — bolaning nutqiy va kommunikativ imkoniyatlarini rivojlantirish ekanligi ko'rinadi. Logopedik mashqlar asosan tovush talaffuzi, fonematik idrok, lug'at va grammatik tuzilmani rivojlantirishga qaratilgan bo'lsa, sensor integratsiya ushbu faoliyatlarni bajarish uchun zarur bo'lgan diqqat, tana sxemasi, fazoviy idrok, harakatlarni muvofiqlashtirish va sezgi axborotini qayta ishlash jarayonlarini qo'llab-quvvatlaydi. Shu sababli ikki yondashuvni uyg'unlashtirish korreksion ta'limning kompleksligini ta'minlaydi.

Ayniqsa, savodga o'rgatish bosqichida bunday yondashuvning amaliy ahamiyati yuqori. Harf va tovushni o'zlashtirishda bola harfni ko'rish, uning tovushini eshitishi, to'g'ri talaffuz qilishi va harf shaklini harakat yoki taktil faoliyat orqali mustahkamlashi mumkin. Masalan, harfni qum, plastilin yoki boshqa xavfsiz sensor materiallar yordamida hosil qilish, barmoq bilan uning shaklini kuzatish, tovushni bir vaqtning o'zida talaffuz qilish kabi topshiriqlar vizual, taktil, eshitish va kinestetik kanallarni birlashtiradi.

Bunday mashg'ulotlar bolaning dars jarayonidagi faolligini oshirish bilan birga, savod o'rganishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishi mumkin. Harakatli va o'yin asosidagi topshiriqlar nutqi to'liq rivojlanmagan bolalar uchun murakkab nutqiy materialni sodda va tushunarli faoliyatga aylantirish imkonini beradi. Shuningdek, sensor faoliyatni logopedik topshiriqlar bilan maqsadli bog'lash bolaning individual ehtiyojlarini hisobga olish imkonini yaratadi.

Shu bilan birga, sensor integratsiya texnologiyasidan foydalanishda uning barcha bolalar uchun bir xil shaklda qo'llanilishi maqsadga muvofiq emas. Har bir bolaning sensor ta'sirlarga munosabati, nutqiy rivojlanish darajasi va individual imkoniyatlari turlicha bo'lishi mumkin. Shu sababli mashqlarni tanlashda bolaning yoshi, nutqiy rivojlanish holati, diqqat va harakat imkoniyatlari hisobga olinishi, sensor stimullar esa me'yorida va aniq logopedik maqsad asosida qo'llanilishi lozim.

Umuman olganda, sensor integratsiya elementlarini logopedik mashg'ulotlarga kiritish nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni savodga o'rgatish jarayonini ko'p kanalli, faol va individual yo'naltirilgan shaklda tashkil etish imkonini beradi. Ushbu yondashuvning asosiy afzalligi sensor faoliyatni mustaqil maqsad sifatida emas, balki nutqni rivojlantirish, fonematik idrokni shakllantirish va savodga tayyorgarlik ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiluvchi vosita sifatida qo'llashdan iborat.

Natija. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni savodga o'rgatish jarayonida sensorli integratsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Sensorli integratsiya asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarda ko'rish, eshitish, harakat va taktil sezgilarni birgalikda faollashtirish orqali bolalarning harf va tovushlarni farqlash, ularni eslab qolish hamda bo'g'in va so'zlarni shakllantirish ko'nikmalari

rivojlanadi.

Amaliy kuzatuvlar natijasida sensorli mashqlar bolalarning mashg'ulotga bo'lgan qiziqishi va faolligini oshirishi, topshiriqlarni mustaqil bajarishga bo'lgan intilishini kuchaytirishi aniqlandi. Ayniqsa, harfni ko'rish, uning tovushini eshitish va harakat yoki taktil faoliyat orqali mustahkamlash bolaning o'quv materialini yaxshiroq o'zlashtirishiga yordam berdi. Bu yondashuv nutqiy qiyinchiliklarga ega bolalarda fonematik idrok, diqqat, xotira, mayda motorika va fazoviy tasavvurlarni rivojlantirish bilan bir qatorda, savodga tayyorgarlik jarayonini kompleks tashkil etish imkonini berdi.

Sensorli integratsiya asosida ishlab chiqilgan topshiriqlarni muntazam qo'llash natijasida bolalarning tovushlarni ajratish, tovush-harf munosabatini anglash, harflarni tanish va nomlash, bo'g'inlarni o'qish hamda soddha so'zlarni tuzish ko'nikmalarida ijobiy o'zgarishlar kuzatildi. Shuningdek, o'quv faoliyatida turli sensor kanallarning birgalikda qo'llanilishi bolaning individual imkoniyatlarini hisobga olish va ta'lim jarayonini differensial tashkil etishga sharoit yaratdi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari sensorli integratsiya texnologiyalaridan foydalanish nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni savodga o'rgatishda samarali pedagogik vosita ekanligini ko'rsatdi. Mazkur yondashuv ta'lim mazmunini bolaning psixofiziologik va individual xususiyatlariga moslashtirish, savod o'rgatish jarayonini qiziqarli va amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish hamda o'zlashtirish samaradorligini oshirish imkonini beradi. Shu sababli sensorli integratsiyaga asoslangan texnologiyalarni maktabgacha ta'lim, maxsus ta'lim va korreksion-rivojlantiruvchi mashg'ulotlar amaliyotiga keng joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa. Nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarni savodga o'rgatish jarayonida sensorli integratsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'limning samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik yondashuvlardan biridir. Mazkur texnologiya orqali bolaning ko'rish, eshitish, taktil va harakat sezgilari o'zaro uyg'unlashtirilib, o'quv materialini yaxlit holda qabul qilish va o'zlashtirish imkoniyati yaratiladi.

Sensorli integratsiya asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar bolalarda tovush va harflarni farqlash, fonematik idrokni shakllantirish, harf-tovush munosabatini anglash, bo'g'in va so'zlarni o'qish kabi boshlang'ich savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, bunday mashg'ulotlar diqqat, xotira, mayda motorika, idrok va mustaqil faoliyat kabi muhim psixik jarayonlarning rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi.

Nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarning individual xususiyatlari va ta'limiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda sensorli mashqlarni bosqichma-bosqich, tizimli va maqsadli qo'llash korreksion-pedagogik jarayonning natijadorligini oshiradi. Ayniqsa, savod o'rgatishda harfni ko'rish, tovushini eshitish, uni taktil va harakat faoliyati orqali mustahkamlash bolaning o'rganilgan bilimlarini amaliy faoliyatda qo'llashiga imkon beradi.

Shunday qilib, sensorli integratsiyaga asoslangan savod o'rgatish texnologiyasi nutqi to'liq rivojlanmagan bolalarning nafaqat savodxonlik ko'nikmalarini, balki ularning umumiy bilish va kommunikativ imkoniyatlarini rivojlantirishda ham amaliy ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyani maxsus maktabgacha ta'lim tashkilotlari, korreksion guruhlar hamda logopedik mashg'ulotlar jarayoniga izchil joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] O'zbekiston Respublikasi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. O'RQ-637-son, 23.09.2020. – Toshkent, 2020.
- [2] O'zbekiston Respublikasi. "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonun. O'RQ-595-son, 16.12.2019. – Toshkent, 2019.
- [3] O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-son qaror. – Toshkent, 2019.
- [4] O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-son Farmon. – Toshkent, 2017.
- [5] Ayupova, M. Yu. Logopediya. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2007.
- [6] Mamarajabova, Z. N. Maxsus pedagogika. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
- [7] Po'latova, P. M. Maxsus pedagogika. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2005.
- [8] Mo'minova, L. R. Logopediya. – Toshkent: O'qituvchi, 1994.
- [9] Nurkeldiyeva, D. A., Ayupova, M. Yu., Axmedova, Z. M. Barmoqlar mashqi va nutq rivoji. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2007.
- [10] Ayupova, M. Yu. Logopedik o'yinlar. – Toshkent: O'qituvchi, 2007.
- [11] Qodirova, F. R., Toshpo'latova, Sh. Q., Kayumova, N. M. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur, 2019.
- [12] Hasanboyeva, O. U. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: Ilm ziyo, 2011.
- [13] Sodiqova, Sh. A. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: Tafakkur bo'stoni, 2013.
- [14] Qodirova, F. R., Qodirova, R. M. Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berish metodikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2014.